

baiaas Handelsblad, na hielden zij op te verschijnen. Wèl werd verlof tot verschijnen verleend aan enkele Indonesische en twee Maleis-Chinese dagbladen en bovendien verscheen op Hirohito's verjaardag, 29 april '42, het eerste nummer van een nieuw, in het Maleis uitkomend dagblad, *Asia Raya*, dat in Batavia werd gedrukt op de persen van de opgeheven *Java-Bode*. De gelden die voor de verschijning van *Asia Raya* nodig waren, waren onder dwang door vermogende Indische Chinezen ter beschikking gesteld; als redactiestaf fungeerde de staf van het met de *Parindra* verbonden dagblad *Berita Oemoem*. Naast *Asia Raya* kwam telkens nog één dagblad in het Maleis uit in Bandoeng, Semarang, Djokjakarta en Soerabaja – alle Maleise dagbladen die elders waren uitgekomen, werden opgeheven. De twee Maleis-Chinese dagbladen die aanvankelijk verlof tot verschijnen hadden gekregen, werden in september tot één gecombineerd, hetwelk een Maleis-Chinese en een Chinese editie had, en op 8 december '42, de eerste verjaardag van de overval op Pearl Harbor, begon een dagblad in het Japans uit te komen, de *Djawa Sjimboen* – het kwam in de plaats van een eenvoudige Japanse legerkrant waarvan het eerste nummer op 9 maart was verschenen en dat van begin april af was voortgezet onder de titel *Oenabara* ('Oceaan').

Redactioneel was er tussen al deze bladen geen enkel verschil. In maart en begin april was de secretaris van de residentie Soerabaja veelvuldig aanwezig bij de besprekingen welke leden van Imamoera's propaganda-afdeling in een hotel voerden met de redacteurs van de inheemse bladen die daar verschijnen mochten, en wat hem daarbij 'opviel, was dat de inheemse journalisten daar dagelijks urenlang door de Japanners gedicteerd werd wat zij in hun kranten moesten opnemen.'¹ Dat bleef zo: aan elk dagblad werd een Japanse instructeur toegevoegd (*Asia Raya* had een Japanse hoofdredacteur) die de kopij kontroleerde en bepaalde wat wel of niet gepubliceerd mocht worden en welke lettergrootte moest worden gebruikt. Na enige tijd stond, op wat lokaal nieuws na, in elk dagblad hetzelfde nieuws, afkomstig van het Japanse persbureau *Domei*.

Niet anders ging het op Java met de periodieken. De Nederlandse verdwenen en de in het Maleis verschijnende werden gereduceerd tot één weekblad met officieel nieuws per residentie en één meer propagandistisch geïllustreerd tweewekelijks blad voor heel Java, *Djawa Baroe* ('Nieuw Java'), dat onder aan de pagina vertalingen in het Japans bevatte.²

¹ W. Kuiper: Verslag (17 mei 1947), p. 3 (ARA, Alg. Secr., Eerste zending, XXII, 45, 804). ² Op 8 december '43 begon bovendien een weekblad in het Japans te verschijnen.